



HRVATSKI CENTAR
ZA POLJOPRIVREDU, HRANU I SELO

PROGRAM RADA

ZA 2010.

Zagreb, prosinac 2009.

SADRŽAJ

Program rada Centra za 2010.	3
1. Zavod za zaštitu bilja	3
2. Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo	4
3. Zavod za tlo i očuvanje zemljišta	7
4. Zavod za poljoprivrednu proizvodnju i hranu	8
5. Zavod za agrarnu ekonomiku i selo	8
6. Zavod za maslinarstvo i južne kulture	9

Uvod

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo (u daljnjem tekstu: Centar), 10000 Zagreb, osnovan je na temelju Zakona o osnivanju Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo („Narodne novine“, br. 25/09 - u daljnjem tekstu: Zakon), od 25. veljače 2009. godine.

Na temelju članka 16. stavka 2. Zakona i Odluke o pripajanju, postojeći zavodi, Zavod za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske, Hrvatski zavod za vinogradarstvo i vinarstvo, Zavod za voćarstvo, Zavod za tlo te ustanova Stanica za južne kulture Dubrovnik, su od 30. lipnja 2009. prestali postojati, te nastavili s radom od 1. srpnja 2009. godine kao unutarnje ustrojstvene jedinice Centra.

Na dan, 1. prosinca 2009. godine, ukupno je zaposleno u Centru 142 djelatnika, od toga 84 djelatnika visokog stručnog obrazovanja, 45 djelatnika sa srednjom stručnom spremom i 13 NKV djelatnika. Od ukupnog broja djelatnika visokog stručnog obrazovanja zaposleno je 10 doktora znanosti i 18 magistara znanosti, 22 djelatnika je na poslijediplomskom doktorskom studiju i 1 na poslijediplomskom magistarskom studiju.

Program rada Centra za 2010.

Djelatnost Centra se obavlja temeljem članka 3, Zakona o osnivanju Centra, a kroz njegove ustrojstvene jedinice. Sukladno Statutu, sastav Centra čine sljedeće ustrojstvene jedinice: Ured ravnateljice, Zavod za zaštitu bilja, Zavod za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo, Zavod za tlo i očuvanje zemljišta, Zavod za poljoprivrednu proizvodnju i hranu, Zavod za agrarnu ekonomiku i selo i Zavod za maslinarstvo i južne kulture.

Ciljevi obavljanja djelatnosti Centra jesu razvijanje istraživačkog rada, poticanje procesa prilagodbe poljoprivrednog sektora i ruralnog prostora; prenošenje znanja iz područja poljoprivrede; provođenje analitičkih i dijagnostičkih poslova, praćenje te davanje preporuka i prognoza, izdavanje dokumenata u područjima zaštite bilja, vinogradarstva, voćarstva, vinarstva, maslinarstva, stanja tla; istraživanje u području poljoprivrednih proizvodnji, poljoprivredno prehrambene politike, novih proizvodnih programa u poljoprivredi; suradnja s gospodarskim sektorom u području primjene rezultata znanstvenih istraživanja; istraživanje upravljanja i ekonomike poljoprivredne proizvodnje.

Temeljem toga program rada Centra će se odvijati kako slijedi.

1. ZAVOD ZA ZAŠTITU BILJA

U Zavodu za zaštitu bilja planirano je:

- **Programi posebnog nadzora** obavljaju se prema Zakonu o biljnom zdravstvu (NN 75/05). Na osnovi godišnjeg plana, ministar godišnje odobrava program posebnog nadzora nad štetnim organizmima u skladu s odredbama Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja organizama štetnih za bilje, biljne proizvode i druge nadzirane predmete i mjerama za suzbijanje tih organizama (NN 74/06). Prati se pojava karantenski štetnih organizama, a u slučaju pronalaska izrađuju se preporuke o daljnjim postupcima za sprječavanje širenja na području RH (*Globodera rostochiensis* i *Globodera pallida*, *Synchytrium endobioticum*, *Ralstonia solanacearum* i *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, *Bursaphelenchus xylophilus*, *Phytophthora ramorum*, *Diabrotica virgifera virgifera*, Pepino mosaic virus – PepMV, *Dryocosmus kuriphilus*, *Anoplophora chinensis*, *Flavescence doree*, *Erwinia amylovora*, *Tephritidae*, PSTVd, *Rynchophorus ferrugineus*, *Giberella circinata*, te invazivne strane korovne vrste). Programi se pripremaju zajedno sa stručnjacima fitosanitarnog sektora Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Od godine do godine se dodaje novi program ili stari prestaje sukladno EU direktivama (odlukama) i EPPO preporukama.
- **Postregistracijska kontrola** sredstava za zaštitu bilja se provodi temeljem godišnjeg programa MPRRRa o postregistracijskoj kontroli sredstava za zaštitu bilja u skladu sa Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja (70/05). Cilj programa je provjeravanje kakvoće SZB u promet. Priprema se zajedno sa stručnjacima Fitosanitarnog sektora MPRRR koji financira program iz svoje stavke.

Obavljaju se analize sredstava za zaštitu bilja koje je dostavila inspekcija, a temeljem analiza inspekcija postupa u skladu s propisima MPRRR i izvješću ZZB.

- **Inspekcijski uzorci** – Inspekcijske službe MPRRR dostavljaju uzorke koji se uzimaju tijekom inspekcijskog nadzora ako se posumnja na neispravnost bilja i proizvoda ili SZB.
- **Zdravstveni pregledi** se obavljaju sukladno sa Zakonom o biljnom zdravstvu (75/05). Određuje se zdravstveno stanje reprodukcijaskog sadnog materijala koji se koristi kasnije u proizvodnji voća i vinove loze i drugih vrsta.
- **Ugovori sa Zavodom za sjemenarstvo i rasadničarstvo, Osijek** - u suradnji sa Zavodom za sjemenarstvo i rasadničarstvo obavlja se zdravstveni i stručni nadzor nad nekim poljoprivrednim kulturama u proizvodnji sjemena.
- **Registracija sredstava za zaštitu bilja** - registracija sredstava za zaštitu bilja obavlja se sukladno odredbama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja (70/05). U postupku se ocjenjuje dostupna dokumentacija da bi se sredstvo za zaštitu bilja moglo registrirati za promet u RH.
- **Analize sredstava za zaštitu bilja i biljnog materijala** - analize se obavljaju sukladno zahtjevima stranaka ili su inspekcijski uzorci.
- **Tečaj za zaposlene u poljoprivrednim apotekama** - tečaj se obavlja sukladno Zakonu o sredstvima za zaštitu bilja (NN 70/05) i Pravilniku o uvjetima kojima moraju udovoljavati ako obavljaju navedenu djelatnost (NN 40/96, 96/98, 155/04, 8/06, 146/08).
- **Edukacija ovlaštenih osoba za izdavanje biljnih putovnica** – Novi program koji se priprema za provođenje temeljem Zakona o biljnom zdravstvu (NN 75/05) i Pravilnika o fitosanitarnom upisniku i biljnim putovnicama (NN 54/07) i u skladu s Pravilnikom o visini naknada (NN 116/09). Planira se početi s provođenjem programa tijekom 2010.
- **Uvođenje SIT tehnike:** Program obuhvaća implementaciju ekološki prihvatljive metode u proizvodnji voća, prije svega mandarina u suradnji s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju (IAEA) i MPRRR kroz projekt tehničke suradnje broj. RER 5014. Cilj programa je suzbijanje sredozemne voćne muhe na cijelom uzgojnom području doline Neretve, primjenom ekološke metode – Tehnike sterilnih kukaca (SIT), smanjenje ostataka rezidua sredstava za zaštitu bilja u plodovima voća i povrća što omogućuje nesmetan izvoz u zemlje EU.

2. ZAVOD ZA VINOGRADARSTVO, VINARSTVO I VOĆARSTVO

U Zavodu za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo planirano je:

- **Provođenje postupka zaštite zemljopisnog podrijetla vina za područje RH** temeljem Pravilnika o označavanju vina oznakom zemljopisnog podrijetla (NN 7/05, 41/08), Pravilnika o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze (NN 159/04, 14/05, 42/05, 62/05, 3/06, 37/06, 76/06, 44/07, 118/07, 133/07, 86/08, 117/08, 124/08, 148/08, 45/09) i Liste zemljopisnih oznaka (NN 6/04, 111/07).
- **Izdavanje rješenja o prometu grožđa za područje RH** temeljem Zakona o vinu (NN 96/03).
- **Izdavanje rješenja o pojačavanju mošta/masulja, te doslađivanju specijalnih vina** temeljem Zakona o vinu (NN 96/03) i Pravilnika o proizvodnji vina (NN 2/05, 137/08).
- **Vođenje Glavnog upisnika proizvođača grožđa, vina i voćnih vina** temeljem Zakona o vinu (NN 96/03) i Pravilnika o vinu (NN 96/96, 7/97, 117/97, 57/00). Poslovi uključuju objedinjavanje podataka iz Upisnika proizvođača grožđa, vina i voćnih vina pristiglih iz županijskih ureda, vođenje glavnog Upisnika za područje RH u digitalnom obliku.

- **Vođenje evidencije proizvođača i proizvodnje grožđa, vina i drugih proizvoda grožđa i vina, te voćnih vina i vođenje evidencije uvoznika i korisnika o uvozu, doradi, punjenju, zalihama i prodaji** temeljem Zakona o vinu (NN 96/03) i Pravilnika o vinu (NN 96/06, 7/97, 117/97, 57/00).

- **Izdavanje rješenja o stavljanju u promet grožđa, mošta, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina te vinskog i voćnog octa** (uz izdavanje "markica"), temeljem Zakona o vinu (NN 96/03), Pravilnika o proizvodnji vina (NN 02/05, 137/08), Pravilnika o vinskom i voćnom octu (NN 121/05, 53/06), Pravilnika o voćnim vinima (NN 73/06) te Listi tradicionalnih izraza za vino (NN 96/07).

- **Izdavanje svjedodžbi o kakvoći vina i drugih proizvoda od grožđa i vina te voćnih vina i voćnog octa koja se izvoze ili uvoze** temeljem Zakona o vinu (NN 96/03), Pravilnika o proizvodnji vina (NN 02/05, 137/08), Pravilnika o vinskom i voćnom octu (NN 121/05, 53/06), Pravilnika o voćnim vinima (NN 73/06) te EC No 479/2008. Uz dokumente koji se izdaju, određuju se i izdaju kontrolne markice koje prate proizvode na tržištu.

- **Organiziranje i provedba senzornog ocjenjivanja vina i voćnih vina** temeljem Zakona o vinu (NN 96/03), Pravilnika o voćnim vinima (NN 73/06) i Pravilnika o organoleptičnom ocjenjivanju mošta i vina (NN 106/04).

- **Izdavanje mišljenja o kakvoći po inspekcijskom postupku** temeljem Zakona o vinu (NN 96/03).

- **Provedba Norme 17025 u području organoleptičnog ocjenjivanja** temeljem Zakona o akreditaciji (NN 158/03, 75/09).

- **Kemijske analize** u postupku stavljanja proizvoda u promet, te ostale analize temeljem Zakona o vinu (NN 96/03) i pratećih Pravilnika.

- **Razvoj sustava kvalitete** temeljem Zakona o akreditaciji (NN 158/03, 75/09).

Laboratorij za fizikalno-kemijska ispitivanja osnovan je 1998. godine, 2002. godine je akreditiran, a 2007. re-akreditiran prema HRN EN ISO/IEC 17025 za područje kontrole kvalitete vina i jakih alkoholnih i alkoholnih pića i to za 22 metode.

Planira se proširenje područja akreditacije i na voćna vina, ocat te voćni ocat. U pripremi za akreditaciju je i nekoliko dodatnih metoda (određivanje vinske, jabučne i mliječne kiseline).

U planu je uspostava sustava akreditacije u području organiziranja Među-laboratorijskih usporedbi (MLU).

- **Razvoj izotopnih metoda** - laboratorij za fizikalno-kemijska ispitivanja pri HCPHS-ZVVV-u nacionalni je referentni laboratorij za izotope Državnog zavoda za mjeriteljstvo prema Pravilniku o uvjetima i postupku ovlašćivanja referentnih laboratorija u području mjeriteljstva u kemiji (NN 29/08), skladno Zakonu o mjeriteljstvu (NN 163/03, 194/03, 111/07). Uredbe EC vezane za izotopne metode: EC Reg No 2676/90 adoption of SNIF NMR method, EC Reg No 822/97 Method 18O/16O of wine, EC Reg No 2729/2000 Laying detailed rules on control in the wine sector, ECReg No 440/2003 Determination by isotope mass spectrometry of the 12C/13C ratio in wine ethanol or ethanol obtained by the fermentation of musts, concentrated musts of rectified concentrated musts, EC No 2120/2004 enlargement of EU Wine DB to new MS.

Laboratorij za fizikalno-kemijska ispitivanja provodi uspostavu i validaciju metoda za određivanje omjera $^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$ i $^{13}\text{O}/^{12}\text{O}$. Planira se uključivanje ovih metoda u program ispitivanja osposobljenosti laboratorija kroz među-laboratorijske usporedbe, te njihovo uvođenje u sustav kvalitete prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025. Izotopne će metode biti primijenjene u sklopu projekta uspostave banke podataka vina Republike Hrvatske i u sklopu znanstvenih istraživanja i projekata vezanih uz autohtona hrvatska vina.

- **Sudjelovanje u predlaganju stručnih mišljenja resornom Ministarstvu u području vinogradarstva, vinarstva i voćarstva**, praćenje i analiziranje stanja međunarodnih normi iz područja vinarstva, vinogradarstva i voćarstva.

- **Osnivanje matičnih nasada i formiranje introdukcijskog i selekcijskog centra.** Sukladno Zakonu o osnivanju Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo (NN 25/09), članak 3, Odjel za voćarstvo provodi introdukciju sorti jabuke, šljive, trešnje, marelice, lijeske i kruške, osnivanje i održavanje matičnjaka te podizanje i održavanje pokusnih voćnjaka jabuke, šljive, kruške, trešnje, višnje, marelice, lijeske, oraha, američke borovnice, ribiza i aronije. Cilj je istražiti pogodnost introduriranih sorti spomenutih voćnih vrsta za uzgoj u agro-ekološkim uvjetima RH.

- **Pomološko i tehnološko vrednovanje i genetička identifikacija autohtonih genotipova šljive.** Pomološka i genetska identifikacija domaćih genotipova šljive iz Slavonije i Like. Cilj je identifikacija sorata šljive, osnivanje matičnih nasada definiranog genetskog i zdravstvenog stanja i komercijalni uzgoj sorti koje će pokazati dobra pomološka i tehnološka svojstva.

- Naziv projekta: **Alpe – Jadran**

- Nastavak istraživanja usporedbe uzgojnih oblika: Bibaum i vitko vreteno u smislu kakvoće plodova i uroda između vretena i Bibaum stabala, vigora i rasta te potrebno vrijeme rada u polju između dva uzgojna oblika. Cilj je usporediti ova dva uzgojna oblika na različitim lokacijama. Očekivani rezultat: Uspoređene vrijednosti prinosa i kakvoće plodova na navedenim uzgojnim oblicima.

- Nastavak istraživanja sorata trešnje različitim podlogama i razmacima sadnje. Istraživat će se podloge GiSelA 3, GiSelA 5, GiSelA 6, Piku 4.20, PHL-C i Weiroot 72 i slijedećim razmacima sadnje: 1,5 / 2,0 / 2,5 m × 4,0-4,5 m. Cilj je usporediti rast i rodnost na različitim podlogama i razmacima sadnje. Očekivani rezultati su preporuke za optimalne razmake sadnje i podloge trešnje za navedene sorte.

- **Opis sorti za potrebe Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja** - provest će se sukladno Pravilniku o upisu sorti u popis sorti voćnih vrsta (NN 98/09). Cilj je revidirati postojeću Sortnu listu RH. Očekivani rezultat je pripremljen opis sorti voćnih vrsta za potrebe resornog Ministarstva – sortna lista RH.

- **Preporučena sortna lista** - Sukladno Zakonu o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08), provođenje VCU i DUS ispitivanja sukladno tehničkim vodičima CPVO-a i UPOV-a i uvrštenja na Preporučenu sortnu listu za voćne vrste, a koja bi se trebala obavljati na temelju Programa ispitivanja sorti za Preporučenu sortnu listu. Cilj je istražiti pomološka i tehnološka svojstva sorti pojedinih voćnih vrsta za uzgoj u agro-ekološkim uvjetima RH. Očekivani rezultati su objavljivanje Preporučene sortne liste za voćne vrste, objava publikacija, održavanje radionica i edukacija voćara vezano za uzgoj sorti pojedinih voćnih vrsta; priprema tehničkih vodiča za potrebe provođenja VCU i DUS ispitivanja.

- **Održavanje kolekcije starih sorti jabuke** - Održavanje i proširenje kolekcije starih sorti jabuka i ostalih voćnih vrsta. Cilj je očuvanje vrijednih genetskih resursa voćnih vrsta s naglaskom na jabuku.

- **Istraživanja tolerantnih sorti jabuka** – Obuhvaćena su pomološka i tehnološka istraživanja sorti jabuka otpornih na fuzikladij, pepelnicu i bakterijsku palež iz oplemenjivačkog programa Julius-Kuhn Instituta, tzv. Re- i Pi-sorti, te sorti ostalih europskih oplemenjivačkih tvrtki. Cilj je istražiti pomo-tehnološka svojstva ovih sorti za uzgoj u agro-ekološkim uvjetima RH. Očekivani rezultati: objava publikacija, održavanje radionica i edukacija voćara vezano za uzgoj spomenutih sorti.

- **Suradnja s Agronomskim fakultetom:** temeljem obavljenih razgovora sa Zavodom za vinogradarstvo i vinarstvo i Zavodom za voćarstvo Agronomskog fakulteta u Zagrebu planira se

aktivno uključivanje u istraživanja i projekte spektra organskih kiselina, šećera, fenolnih spojeva, antioksidansa, enzima i aroma, pomoću rutinskih i instrumentalnih tehnika - HPLC i spektrofotometar, GC-FID i GC-MS, ICP-OES i IRMS. Dobiveni rezultati predstavljali bi važan doprinos znanstvenim zaključcima od općeg interesa za primjenu u poljoprivrednoj praksi.

- **Nastavak projekta "Formiranje baze podataka analitičkih parametara hrvatskih vina"**

3. ZAVOD ZA TLO I OČUVANJE ZEMLJIŠTA

U Zavodu za tlo i očuvanje zemljišta planirano je:

- **Analiza tla kao temelj gnojidbe i povećanja poljoprivredne proizvodnje kod podizanja višegodišnjih nasada na području Osječko-baranjske županije**

Temeljem preliminarnih razgovora s Osječko-baranjskom županijom, obavljat će se: uzimanje uzoraka, kemijske analize tla (pH u vodi i KCl, sadržaj humusa, fosfora, kalija, dušika, sadržaj karbonata ili hidrolitička kiselost), izrada preporuka za gnojidbu krajnjem korisniku, kreiranje i održavanje softvera za interpretaciju rezultata i ustrojavanje baze podataka o stanju plodnosti tla.

- **Kontrola plodnosti na obiteljskim gospodarstvima kod podizanja višegodišnjih nasada na području Brodsko-posavske županije**

Temeljem preliminarnih razgovora s Brodsko-posavskom županijom obavljat će se: uzimanje uzoraka, kemijske analize tla (pH u vodi i KCl, sadržaj humusa, fosfora, kalija, dušika, sadržaj karbonata ili hidrolitička kiselost), izrada preporuka za gnojidbu krajnjem korisniku, kreiranje i održavanje softvera za interpretaciju rezultata i ustrojavanje baze podataka o stanju plodnosti tla.

- **Analiza tla kao temelj gnojidbe i povećanja proizvodnje na području Vukovarsko-srijemske županije**

Temeljem preliminarnih razgovora obavljat će se: uzimanje uzoraka, kemijske analize tla (pH u vodi i KCl, sadržaj humusa, fosfora, kalija, dušika, sadržaj karbonata ili hidrolitička kiselost), izrada preporuka za gnojidbu krajnjem korisniku, kreiranje i održavanje softvera za interpretaciju rezultata i ustrojavanje baze podataka o stanju plodnosti tla.

- **Sporazum o razmjeni podataka za potrebe digitalizacije Osnovne pedološke karte RH M 1:50 000 u sklopu projekta HIST**

Navedeni sporazum se provodi s Agencijom za zaštitu okoliša radi stvaranje baze podataka o hrvatskim tlima, skeniranje, georeferenciranje listova OPK, iscrtavanje poligona i lokaliteta istraživanja, povezivanje s tumačem, a za potrebe gospodarenja, planiranja, zaštite zemljišta i sl. Pedološka karta uvodi georeferencirani informacijski sustav GIS koji omogućuje da se sva znanja o zemljišnom prostoru stave na jedno mjesto, grupiraju, selekcioniraju i povezuju s drugim podacima. Provođenjem projekta očekuje se stvaranje digitalizirane osnove pedološke karte Hrvatske.

- **Akreditacija fizikalno-kemijskog laboratorija prema HRN ISO/IEC 17025**

Predviđa se akreditirati sedam metoda koje se primjenjuju u analizi tla. Svrha dobivanja međunarodne akreditacije sukladno normi HRN ISO /IEC 17025 je osposobiti ovaj laboratorij i djelatnike te uvesti i u europsku mrežu sličnih laboratorija. Laboratorij će postati potpuno kompetentan u analizama pri ispitivanju plodnosti poljoprivrednog zemljišta, trajno praćenje stanja poljoprivrednog zemljišta, određivanja stanja onečišćenosti poljoprivrednog zemljišta, ispitivanja vode za navodnjavanje itd.

- **IPA projekt – Prekogranični program Hrvatska - Srbija**

Predviđena je suradnja s Institutom za ratarstvo i povrtarstvo iz Novog Sada na međunarodnom projektu koji će se financirati iz sredstava IPA-e.

- **Sudjelovanje u izradi prijedloga provedbenih propisa** temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 152/08).

4. ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU I HRANU

U Zavodu za poljoprivrednu proizvodnju i hranu planiraju se sljedeće aktivnosti:

- **Unaprjeđenje uzgoja odabranih vrsta agruma na skeletnim tlima**

Ovim projektom istražiti će se mogućnost uzgoja odabranih vrsta agruma na južnim položajima područja Komarne, Kleka i Rabe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Istražiti će se mogućnosti povećanja gospodarski važnih površina pogodnih za uzgoj agruma te širenje ponude domaće proizvodnje, uzgojem limuna, naranče i klementine.

Sa stajališta mikroekoloških prilika, istraživanjem navedenih površina te uvjetima za uzgoj agruma može se očekivati odabir potencijalno zanimljivih područja, kao i potencijalno pogodnih kombinacija sorata i podloga. Tijekom istraživanja, podići će se pokusni nasad i istražiti ponašanje pojedinih kombinacija podloga i sorti limuna, klementine i naranče. Istražiti će se nekoliko vrsta listopadnih i zimzelenih podloga za agrume, s različitim gospodarskim svojstvima, kao i nekoliko sorata limuna, naranče i klementine.

- **Unaprjeđenje uzgoja masline u intenzivnim sistemima uzgoja**

Istražiti će se uzgoj masline u gustom sklopu, ocijeniti prednosti i nedostatke gustog uzgoja masline u odnosu na klasični uzgoj (100 - 300 kom/ha) te ocijeniti ponašanje introduciranih i domaćih (i udomaćenih) kultivara u gustom uzgoju u našim agroekološkim uvjetima, na području Dalmacije. Navedeni uzgoj masline u gustom sklopu već je uvelike zastupljen u Španjolskoj, Portugalu, Maroku, Grčkoj, Italiji, Tunisu, Čileu i Argentini. Uzgoj masline u gustom sklopu u Hrvatskoj do sad nije istraživani, a rezultati istraživanja imali bi svoju primjenjivu vrijednost, posebice na višim površinama zbog primjene posebne mehanizacije.

Uvođenjem takvih sustava uzgoja, utjecalo bi se na visoku proizvodnju, smanjenje visoke cijene radne snage, prije svega kod berbe, problema pronalaska kvalitetne radne snage kad to zahtijevaju određene tehnološke i pomološke operacije te boljeg iskorištenja poljoprivrednih površina. Ovaj sustav uzgoja zahtjeva navodnjavanje, intenzivnu zaštitu i gnojidbu te korištenje sadnog materijala koji je nezaražen pojedinim biljnim bolestima.

Obzirom na zemljopisno područje provođenja programa, potrebu za ljudskim potencijalima i općenito složenost ocjene učinkovitosti, u program će se uključiti i Zavod za tlo i očuvanje zemljišta, Zavod za maslinarstvo i južne kulture te Zavod za agrarnu ekonomiku i selo.

5. ZAVOD ZA AGRARNU EKONOMIKU I SELO

U Zavodu za agrarnu ekonomiku i selo planiraju se sljedeće aktivnosti;

- **Izrada izvješća** o radu Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo za potrebe Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja i.

- **Bilanciranje pojedinih poljoprivrednih proizvodnji.**

- U sklopu projekta *uvođenje SIT tehnike*, provođenje analize izvodljivosti te istraživanje učinaka primjene SIT tehnike na tržištu poljoprivrednih proizvoda,

- Aktivno sudjelovanje u izradi projektne dokumentacije u prijavi međunarodnih i nacionalnih projekata na razini Centra

- Uključivanje i u ostale projekte po zahtjevu resornog Ministarstva

Djelatnici Centra biti će uključeni u rad stručno-znanstvenih skupova, seminara, radionica u zemlji i inozemstvu, sukladno stručnom području i djelatnosti Centra.

Centar će omogućiti stručno usavršavanje djelatnika sukladno stručnom području djelatnosti Centra, te raspoloživim financijskim sredstvima Centra.

6. ZAVOD ZA MASLINARSTVO I JUŽNE KULTURE

U Zavodu za maslinarstvo i južne kulture planiraju se sljedeće aktivnosti:

- **Održavanje matičnih nasada podloga za vinovu lozu** - U suradnji s Agronomskim fakultetom iz Zagreba, kao dio projekta "Vinogradarski rasadnik u funkciji otočkog razvoja", u rasadniku Čibača je podignut matični nasad podloga za vinovu lozu, kategorije "CERT" slijedećih vrsta loznih podloga: Richter 110, Ruggeri 140, Paulsen1103, Kober 5BB, SO₄ i 41B, kao dio projekta.

- **Održavanje matičnih nasada stolnih sorti vinove loze** – u rasadniku Čibača je posađeno 1.000 matičnih trsova vinove loze, kategorije "CERT" i "CAC", sorata Cardinal, Regina, Muškati Hamburg, Sultanina, Victoria, Matilda i Italia na različitim podlogama. Cilj projekta je utvrditi karakteristike navedenih sorti u uvjetima naše regije.

- **Kolekcioniranje domaćeg genfonda masline** područja južne Dalmacije - projekt kolekcioniranja autohtonih sorti maslina započet je prije 2007. godine vlastitim sredstvima, s ciljem stvaranja osnove za tehnološka i oplemenjivačka istraživanja.

- **Introdukcija novih kultivara marelice:** Provest će se nastavak fenoloških, morfoloških i pomoloških istraživanja introduciranih sorata marelice i pojedinih perspektivnih selekcija dobivenih iz sjemenjaka.

- **Održavanje i podizanje matičnih nasada voća** – u skladu sa Zakonom o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 140/05, 35/08), Zavod posjeduje matične i kolekcijske nasade slijedećih voćnih vrsta: maslina, trešnja, maraska, feioa, nešpola, oskoruša, žižula, kaki, šipak, kivi, rogač, smokva, limun, šedok, četrun, mandarina, naranča, grejpfrut, bajam, kruška, jabuka, šljiva, marelica, breskva i nektarina.

- **Praćenje kvalitete maslinovog ulja** na području Dubrovačko-neretvanske županije provodi se određivanje optimalnog vremena berbe maslina. Obzirom na važnost maslinarstva kao jedne od osnovnih poljoprivrednih grana stanovništva ovog područja, cilj ovog projekta je analiza stanja u maslinarstvu županije, te povećanje kvalitete u procesu proizvodnje maslinovog ulja.

- **Usluge laboratorija za fizikalno kemijske analize:** Obuhvaća fizikalno - kemijsku analizu vina, maslinovog ulja i tla na obiteljskim i većim poljoprivrednim gospodarstvima.

- **Uzgoj i prodaja vlastitog sadnog materijala** - Na lokacijama Lapad i Čibača u staklenicima i plastenicima, se proizvode različite vrste sadnica, cvijeća, voća i povrća, kao i ukrasnog i začinskog mediteranskog bilja, upotrebom različitih metoda razmnožavanja, te ocjena pojedinih gospodarskih svojstava.

- **IPA projekt – Prekogranični suradnja Hrvatska – Crna Gora**

Predviđena je suradnja s Crnom Gorom na međunarodnom projektu „Traditional olive industry like a part of cross border tourism offer”, koji bi se financirao sredstvima IPA programa.